SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, Located
in all Principle Cities of the
United States.
SANDARA
814 W. 33rd Street, Chicago, Ill.
Calumet 6191

METAI XXI — PENKTADIENIS, RUGS.—SEPTEMBER 21 D., 1934 M. — No. 38

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Negalima spręsti visus pagal vieną
Iš didelio debesio, mažas lietus
Abi pusės laimės
Spalio 9-ta diena.

P-s Chase (Čekanauskas, pradėjo siūlyti savus receptus Amerikos lietuviams tautininkas ir sandariečiams, kad pastarieji pagal jo tuos receptus tvarkytų savo visuomeninį veikimą. Jis patarimus tuos duoda, nors niekas jų neprašo, tautininkams ir sandariečiams ir sakosi esąs sandarietis. Tačiau tam paičiam rašinyje jis purvina kitus sandariečius — Vitaitį ir Gegužį (stebėtina, kaip jis užmiršo Dr. Viniką)?

Jeigu jau toki sandariečiai blogi, tai kam po paraliais prie jų šlėtis ir dangstytis sandariečio vardu. O gal ponas Čekanauskas pasirašo sandariečius po tokiais raštais tik tam, kad parodžius pasauliui kokių esama kvailų sandariečių. Tiesa, gėda prisipažinti, kad jis buvo kada sandariečiu, bet būtų dar didesnė gėda sandariečiams, jeigu jis šiandien butų jų eilėse. Tokiem gaivalam Sandaroje nevieta!

* * *

Pastaruoju laiku lenkai Tautų Sąjungoj buvo bepradėję triukšmauti ir sakyti, kad jie neduosią mažumos tautų teisėms jokių garantijų. Tautų Sąjungos specialė komisija patyrinėjusi šį klausimą, atsiklausė ponų lenkų ar jie ištikrųjų taip mano kaip kalba. Tuamet jie pareiškė, kad šis klausimas nebut svarstomas ir kad tas "svarbus" dokumentas būtų pasiųtas į gurbą.

Kaip vėliau pasirodė, lenkai buvo pradėję triukšmauti tik delto, kad nukreipus diplomatų domę nuo jųjų su vokiečiais padarytas groboniškas sutartis—pasidalyti Pabaltijį.

* * *

Didieji audinyčių streikai eina prie pat galo; abi pusės, t. y. darbininkai ir darbdaviai linkę vieni kitiems šiek tiek nusileisti. Reiškia išeitų vieni ir kiti laimėtojais. Tačiau kapitalistai turi kitą tikslą. Jie šia proga tikisi nusikratyti radikalio elemento, kurie nėra šios šalies piliečiai. Žinoma, čia nukentėtų nemažas skaičius darbininkų, kurie tik dievui dušia kalti.

Nors dar galutinai streikas nebaigtas, bet permatoma, kad jis pasiseks likviduoti dalinai ir darbininkų naudai. Ir tą padarys pakeliant ir palaikant aukštesnę kainą ant visų audinių. Reiškia, kapitalas pasilaikys savo pelną kaip ir ligi šiol, o kiek darbininkams reikės daugiau išmokėti, tiek daugiau turės gauti iš naudotojų.

* * *

Kas metai mes, Amerikos lietuviai minėdavome spalio 9-tą dieną. Mes tą dieną minėsime tol, kol nebus atitaisyta Lietuvai padarytoji skriauda ir nebus grąžinta sostinė Vilnius su trečdalių Lietuvos žemių.

Šiais metais, ypatingai Spalio 9-tos minėjimas turi but atliktas su energija ir pasiryžimu kovoti iki galutino laimėjimo. Turime suruošti skaitlingus susirinkimus visose lietuvių kolonijose ir išnešti atatinkamas rezoliucijas ir jas netik patalpinti savoje spaudoje, bet ir pasiųsti Tautų Sąjungos Tarybai ir kitoms atatinkamoms įstaigoms, kurios yra galioje tarti žodį Vilniaus klausime. Taigi, sandariečiai, patys ruoškitės ir kitus kvieskite minėti Spalio 9-tą dieną.

* * *

— Netoli Tilžės senos vieno kaimo kapinės. To kaimo beveik visi gyventojai kalba lietuviškai, jie lanko lietuviškas pamaldas. Kaimo kapinėse esantieji paminklai beveik visi su lietuviškais parašais. Minėtose kapinėse palaidojus vieną vietos lietuvę, ant kapo sūnus uždėjo vainiką, kurio juostoje buvo lietuviškas užrašas: "Ilsėkis saldžiai—tovo sūnus." Apylinkės vokiečiai, kurie negali nieko pakęsti, kas lietuviška, pareikalavo policijos, kad ta juosta būtų pašalinta. Policija ilgai svarstė tą karštuolių pranešimą, bet nutarė kapo neliesti ir mirusiąją lietuvę palikti ramybėje.

Nauji Daviniai Apie Vokietijos Ginklavimąsi

VISA LIETUVA LAUKIA "LITUANICOS II"

Dar visoje lietuvių tautoje tebėra gyvas Dariaus ir Girėno didvyriškų darbų atminimas. Dar visi jaučia, tas valandas, kai Kauno aerodrome 10,000 susirinkusių žmonių laukė Dariaus ir Girėno ir sulaukė... jų žuvusius kūnus.

Dabar vėl visi Lietuvos gyventojų sluoksniai, net tolimesniųjų kraštų žmonės su nepaprastu susidomėjimu laukia atskrendančiois "Lituanicos II" ir jos vairuotojo leit. Vaitkaus. Dabar žmonės tik ir kalba, kad vėl netrukus Lietuvos padangėse pasirodys didelis geležinis paukštis, kuris neš visai lietuvių tautai naują garbės ir vandenyno pergalės vainiką. Seni ir jauni, dideli ir maži dar ir dabar aukoja pinigus, kad tik sekmingai pavyktų "Lituanicos II" žygis.

Tačiau paskutiniuoju laiku iš Amerikos vis negaunat tikslių žinių apie leit. Vaitkaus išskridimą, Lietuvos žmonės pradeda kalbėti, kad šiais metais jojo nebus galima sulaukti. Įvairūs pranešimai Lietuvos gyventojus taip pat nenuramina. Jie sako, kad dar daugiau aukotų, kad tik netrukus galėtų savo tėvynėje išvysti vandenynus perskridusį vyrą.

Nemažai Lietuvos gyventojų piktinasi Lietuvoje paskleistomis mintimis, kad "Lituanicos II' skridimą reikia atidėti kitiems metams. Neprošalį būtų priminus, kad atidėjimas gali užgesyti tą lietuvių tautos entuziazmą, kuris šiandien taip gausiai ir didingai visos Lietuvos gyventojų reiškiamas. Tačiau dar su didesniu širdies skausmu tenka pasakyti, kad šiais metais Lietuvos žmonės "Lituanicos II" ir jos vairuotojo leit. Vaitkaus nematys — skridimas neįvyks!

AUSTRŲ NACIAI TEBEBĖGA JUGOSLAVIJON.

Belgradas. — Prancūzų radio praneša, kad į Mariborą, Jugoslavijoje, plaukia iš Austrijos emigrantai. Manoma, kad Austrijoje esanti slapta organizacija, kurią remia austrų nacionai socialistai. Italų laikraštis 'Stampa' pareiškia, kad Austrijos vyriausybė ėmėsi griežtų priemonių, ir priduria, kad Jugoslavijos vyriausybė iš savo pusės nusprendė perkelti visus likusius Maribore austrų emigrantus į Varazdino koncentracijos stovyklą.

ŠIANDIEN VOKIETIJA PAVOJINGESNĖ, NEGU BUVO 1914 METAIS

"Sendey Referi" lakraštyje Vernon Makenzi rašo, kad vokiečiai jau dabar gali per ¾ valandos išmesti ant Anklijos tiek tonų sprogstamos medžiagos, kiek jos buvo išmesta per visą didžiojo karo laiką.

Aviacijos žinyboje yra 174 didieli bombardiruojamieji aeroplanai, kure gali pakelti ligi 500 tonų sprogstamos medžiagos.

Paskutiniu metu Vokietijos dirbtuvėse kasdien išleidžia po du Junkerso tipo lėktuvus, kurie gali padaryti Hamburgas — Londonas ir atgal keliones.

Dabar baigiamas konstruktuoti lėktuvo tipas, kuris bus galingiausis visame pasaulyje.

Voketijoj jau pastatyta visos eilės aerodromų, kurie svetimam piliečiui nematomi. Parubežiuose tie aerodromai paslėpti po žemėm. Tokie aerodromai yra Hanovere, Kelne, Frankfurte, Štutgarte ir Lyke. Tokie aerodromai dabar statomi Esense, Friburge, Miunstery, Desau ir kitur. Tų aerodromų įėjimai tiek yra užmaskuoti, kad ir kontrolinė komisija, jei ji Vokietijai ledus, galėtų tikrinti Vokietijos ginklavimąsi ore, negalėtų pastebėti.

Tokiu būdu, patvirtinamos ankstyvesnės tos rūšies žinios.

PRANCUZIJOS MEMORANDUMAS TAUTŲ SĄJUNGAI

Paryžius. Prancūzijos užsienių reikalų ministerija paskelbė memorandumą, kuriame paliečiami įvairūs klausimai, kuriuos iškelia Saro krašto plebiscitas. Tas mem. buvo įteiktas Taut. Sąjungos generaliniam sekretoriui, kad jis jį persiųtų trijų komitetui, kuriam pavesti Saro reikalai, ir visiems Tautų Sąjungos nariams. Memorandume iškeliamos problemos yra juridinio, politinio, ekonominio ir finansinio pobūdžio. Prancūzų vyriausybė atkreipia Tautų Sąjungos dėmesį į tas problemas, kad jos būtų išnagrinėtos ir išspręstos jau dabar, kad būtų galima sutrumpinti laikotarpį tarp plebiscito ir naujojo režimo. Memorandume numatomos trys hipotezės: **status quo, prijugimas prie Prancūzijos ir prijungimas prie Vokietiijos.**

Antruoju atvėju, tai yra, jei Saro kraštas prisijungtų prie Prancūzijos, tai prancūzų vyriausybė yra pasirengusi pareikšti, kad Saro krašto gyventojams, be rasės, religijos ir kalbos skirtumo, bus patikrintos tos pačios teisės, kaip ir Prancūzijos piliečiams. Prancūzų vyriausybė taip pat pareiškė pageidavimą, kad panašus nuostatas būtų įrašytas ir sprendime, kurį priims Tautų Sąjungos Taryba.

Kas liečia anglių kasyklas, status quo atvėju, Prancūzija yra pasirengusi perleisti tinkamomis sąlygomis didelę kasyklų dalį pačiam kraštui. Jei Saro kraštas būtų prijungtas prie Vokietijos, tai jau dabar Prancūzija pareiškia norą, kad jai būtų tikrai atlyginta už kasyklas.

TILŽĖJE VYKSTA NEPAPRASTI KARIŠKI PASIRUOŠIMAI.

Tilžės mieste yra anoje Nemuno pusėje, šiandien Vokietijos valdomas. Tai vidutinio didumo netaip jau tirštai apgyventas miestas. Prieš karą, ypač kai lietuviams buvo uždrausta spauda, Tilžė buvo lietuvių tautinio veikimo centru. Čia buvo spausdinama "Aušra", 'Varpas" ir kiti lietuviški laikraščiai. Vadinasi, anuo laiku iš Tilžės į Lietuvą sklydo atgimimo šviesa. Taip ir turi būti, nes Tilžė yra lietuvių giminės Prūsų didžiausias miestas ir kartu lietuviškiausias.

Nežiurint šiandien Vokietijos nacių priespaudos, Tilžėje dar veikia viena kita lietuviška draugija, turi savo laikraštį "Naują jį Tilžės Keleivį", turi lietuvišką spaustuvę, chorą, knygyną ir kitas kultūros įstaigas. Tačiau paskutiniuoju metu vokiški naciai visą tai persekioja ir nori Prūsų lietuvių tautišką gyvenimą sutramdyti.

Ir šitoje Tilžėje, kuri anais laikais buvo, galima sakyti, lietuvybės centru, dabar nukreipta didžiausia propoganda prieš Lietuvą. Iš Tilžės pasiekė žinios, kad ten dabar pastebimas sustiprintas kariškas pasiruošimas, didinamos kariškos dalys, daromi manievrai, plečiamos kazarmės. Visa tai daroma nepaprastai tempu. Tilžėje laukiama dviejų naujų pulkų — vieno pėstininkų ir vieno artilerijos. Skubiai pertvarkomos dragūnų kareivinės, kuriose apgyvendintas artilerijos pulkas. Karo valdžia nupirko 1000 arklių. Tilžės intendantūra trigubai padidino maisto atsargą, palyginus su praėjusiais metais. Kariški, policijos ir smogiamųjų dalių sandėliai perpildyti ginklais ir kariška medžiaga. Eilė stalių dirbtuvė gavo užsakymų pagaminti dėžes patronams ir šoviniams. Kasdien jauni vyrai nuo 18 ligi 25 metų amžiaus gauna įsakymus stoti kariškam apmokimui, į įvairias kariuomenės dalis. Naujus karius tuojau prisaikdina. Didelis vokiečių kariuomenės skaičius karininkų gauna civilinius drabužius, jie siunčiami į aerodromus ir Rytinėje Prūsijoje mokomi skraidyti. Be to, neseniai buvo vokiečių kariuomenės ir hitlerininkų smogiamųjų dalių bendri kariški manievrai. Visa tai sudarė Tilžėje karo ruošos vaizdą ir padidina nepaprastą miesto judėjimą.

Šitokius vokiečių atvirus pasiruošimus matydamos, neseniai tarpusavio paktą pasirašiusios trys Pabaltijo valstybės irgi nėra ramios. Dabar jau pasigirdo balsų, ir gana aštrių, nes iš latvių ir estų sluoksnių, kad po politinės Pabaltijo valstybių sąjungos reikia pirmoje eilėje įsteigti karišką šitų valstybiu sąjungą. Tik bendromis jėgomis šiuo neramiu laikotarpiu bus galima stipriai jaustis, nes visi mato, kad didžiausias Pabaltijo valstybių priešas — Vokietija taip smarkiai ginkluojasi. Todėl ir Pabaltijo valstybės turi būti pasiruošusios šiuos galimus netikėtumus atremti. Jau dabar paaiškėjo, kad Rygoje parafuotas Lietuvos, Latvijos ir Estijos glaudesnio bendradarbiavimo paktas netrukus Ženevoje bus pasirašytas. Po to, galimas daiktas, kad seks šių valstybių ir kariška sutartis.

Sovietu Rusija Pritaria Pabaltijo Santarvei

TAI BUS GERIAUSIA GARANTIJA IŠLAIKYMUI PABALTIJO NEPRIKLAUSOMYBĖS

Maskva. — "Pravda", komentuodama parafuotą Rygoje trijų Pabaltijos valstybių susitarimą, pažymi, kad tai yra pirmas konkretus žingsnis mažojo Pabaltijo bloko idejai realizuoti. Laikraštis primena, kad savo laiku tokio bloko idėja veikliai propagavo tam tikri Estijos ir Latvijos sluoksniai, kurie galvojo apie didžios Pabaltijos sąjungos sudarymą, į kurią įeitų Suomija ir Lenkija. Įsigalėjimas Vokietijoje fašistų iš pagrindų pakeitė užsienių politikos padėtį Rytų Europoje. Vokietijos fašizmas neslėpė ir neslepia savo imperialstinių tikslų Pabaltijy. Ypač aštri padėtis susidarė paskutiniu laiku autonominiame Klaipėdos krašte, kur vokiečių fašistai veikia terористiniais veiksmais, sudarę atvirą agenturą, dirbančią Klaipėdai atplėšti nuo Lietuvos. Į apsigynimo priemones iš Lietuvos vyriausybsė pusės Vokietija atsakė ekonominėmis represijomis, kuriomis faktiškai buvo uždaryta siena Lietuvos eksportui ir tranzitui, ir stengėsi tuo būdu priversti Lietuvą nusileisti.

Vokietija, atmesdama 1934 metų pavasarį Litvinovo pasiūlymą bendrai garantuoti Pabaltijo valstybių nepriklausomybę, dar kartą parodė tikruosius Vokietijos fašizmo norus Pabaltijy. Balandžio mėn. Lietuvos iniciatyva iškeltu trijų Pabaltijo valstybių bendradarbiavimo planu siekiama bendromis jėgomis ginti savo nepriklausomybę nuo vokiečių imperializmo pasikesinimo. Laikraščio nuomone, charakteringa tai, kad vokiečių spauda tą pasiūlymą priėmė "ant durtuvų" ir kad Lenkija tuo klausimu užėmė neigiamą nusistatymą. Reiškia, kad pasitarimams, susijusiems su Lietuvos pasiūlymo įgyvendinimu, taip pat padarė palankios įtakos ir teigiamas visų Pabaltijo valstybių nusistatymas del savitarpio paramos Rytų pakto sudarymo, nusistatymas, kuris pasireiškė per Estijos ir Lietuvos užsienių reikalų ministerių atsilankymą Maskvoje.

Sovietų sąjunga, visą laiką varydama taikos politiką, gali žiurėti tiktai teigiamai į Pabaltijo valstybių pastangas sustiprinti savo savo nepriklausomybę.

— 1938 metais Lietuvoje būsimai dainų dienai lig šiol jau įsiregistravo 163 chorai su daugiau, kaip 6000 dainininkų. Tačiau tikimąsi, kad netrukus dar įsiregistruos apie tiek pat chorų. Tai būtų pati didžiausia dainų šventė, kokia lig šiol buvo Lietuvoje.

Rastas Merginos Lavonas, Spėjama - Leonos Gaižaitės

KREMLIUJE RASTA BRANGIŲ SENIENŲ

Londonas. — "Morning Post" praneša, kad sugriovus vieną iš Kremliaus, Maskvoje, sienų, buvo rasta svarbių Napoleoną liečiančių dokumentų ir Ivano Baisiojo knygyno likučių. Napoleoną liečią dokumentai buvo rasti geležinėje dėžėje. Tarp Ivano Baisiojo knygyno likučių rasta Livajaus, Cicerono ir Tacito rankraščių.

VĖL STOMONIAKOVAS TARĖEI SU JAPONŲ AMBASADORIUM MASKVOJE

Paryžius. — "Petit Parisien" praneša iš Maskvos, kad tarp aJponijos ambasadoriaus Otos ir užsienių reikalų okmisariato pavaduotojo Stomoniakovo įvyko naujas pasikalbėjimas, kuris užtruko keletą valandų. Nors nieko nebuvo paskelbta apie pasikalbėjimą, tačiau, laikraščio nuomone, aišku, kad buvo kalbama apie penktadieny padarytą Otos pasiulymą del Sovietų ir japonų akriuomenės dalių atitraukimą nuo sienų ir del eventualaus fortifikacijų sugriovimo. Kadangi Litvinovo nebuvo, tai Stomoniakovas negalėjęs tiksliai atsakyti į pasiūlymą.

JAPONAI IŠŽUDĖ DAUG MANDŽIUKO BANDITŲ

Charbinas. — Japonų jūros šauliams, vieno japonų didvyriško pasiaukavimo dėka, pavyko išgelbėti iš plėšikų nelaisvės du amerikiečius ir 7 japonus. Pagrobtieji jau atvyko į Charbiną. Pagrobtieji buvo plėšikų nugabenti į salą Sungari upėje, kur buvo plėšikų lindynė. Kitą rytą plėšikai belaisvius gabeno valtimis į kitą salą, kai belaisviai išgirdo japonų jūros šaulius šaukiant: "Kur jūs, japonai?" Nė vienas iš belaisvių nedrįso atsakyti, nes plėšikai laikė pakišę po nosimis revolverius. Jūros šauliai jau buvo besiirią šalin, kai vienas iš belaisvių, japonas Kumetaro Muraakami, pašoko ir sušuko: "Japonai čia". Kitą akimirksnį Murakami pavirto kraujais apsipylęs. Į jį buvo paleisti du šūviai: vienas jį sužeidė į smakrą, kitas į ranką. Netikėtas šūkis ir revolverio šuviai išgąsdino pačius banditus, ir jie sušoko į vandenį. Išgelbėję belaisvius japonų jūros šauliai puolė plėšikus. Per susirėmimą 40 plėšikų buvo užmušti ar sužeisti.

— Per pirmąjį šių metų pusmetį iš Lietuvos į užsienius išvažiavo 713 žmonių, 274 vyrai ir 439 moterys. Daugiausiai išvažiavo žydai į Palestiną. Į Jungtines Amerikos Valstijas išvažiavo 82 žmonės, Argentiną — 46, Braziliją — 77, Kanadą — 27, Urugvajų — 24, Pietų Afriką — 145, Palestiną — 302 žmonės. Pernai per tą patį laiką į Palestiną iš Lietuvos išvažiavo 464 žmonės. O šiemet į Palestiną ir kitas valstybes iš Lietuvos išvažiavo jau 525 žydai.

GALVA RASTA RUGPIUČIO 12; KUNAS — RUGSĖJO 20.

Pereito šeštadienio, rugsėjo 22 d. vietos anglų dienraščiai paskelbė žinią apie surastą merginos lavoną Highland parko pelkėse, jau visai apipuvusį, nes, sprendžiama, jog jis ten išgulėjęs apie tris mėnesius.

Policija tuojaus pradėjo tyrinėjimą, kas ji būtų perviena ir paskelbė maždaug tokias žinias:

Rasta merginos tarpupiršty žiupsnys vyriškų plaukų, kas leidžia manyti, jog ją nužudė vyriškis. Kas ji perviena ir priežastis jos mirties dar neišaiškinta.

Ji rasta krumuose, apie 50 pėdų nuo Sheridan kelio į šiaurę. Galva jos tapo surasta rugp. 12 d. ir tuomet buvo manyta, jog ji galėjo būt nušauta. Jos galva rasta ant jos "kauto", kuris buvo vartojama vietoj paduškos, kas dabar pakeičią priežastį jos mirties — ji galėjo paimti nuodų ir atsigulti numirti, nes buvo rasta ir nuo nuodų buteliuko kaklas. Taipgi rastas ir revolveris, kuriame yra trys kulkos, bet nėra ženklo, kad butų iššauta. Taipgi policija negali surasti kas yra to revolverio savininkas.

Sekmadienio laidoje tie patys dienraščiai jau patalpino platesnių žinių apie šį misteriškąnuotykį ir įdėjo p-lės Leonos Gaižaitės paveikslus ir mano, jog rastasis lavonas — yra jos. Kadangi p-lė Gaižaitė misteriškai dingo iš Lietuvos Konsulato gegužės 24 dieną, sakoma, yra pamato manyti, jog ji tapo tuomet nužudyta ir išgulėjo krumuose iki šiai dienai.

Nekurie p-lės Gaižaitės buvusieji draugai bei pažįstami apžiurėjo kūną ir drabužius, bet kol kas dar nėra nustatyta vienokios nuomonės — taip ar ne. Tačiau yra vedamas stropus tyrinėjimas ir laikui bėgant gal ši misterija išsiaiškins.

NACIAI TARPUSAVY NEBESUTINKA DEL AUSTRIJOS

Vienna. — "Weltblatt" praneša iš Berlyno, kad per austrų tremtinių surengtą šiomis dienomis banketą Berlyne buvę nuspręsta įteikti Hitleriui ultimatumą. Buvęs Viennos nacionalsociallistų partijos vadas Frauenfeldas reikalavęs tęsti toliau priešaustrišką kampaniją, grąsindamas austrų legiono sukilimu ir vokiečių smogiamųjų dalių nepasitenkinimo panaudojimu. Esą griežta kova būsianti pradėta tarp Frauenfeldo ir von Neurato, Hesse, Rosenbergo ir išmintingesnių Austrijos problemos išsprendimo šalininkų.

— Nuo 1919 metų ligi 1934 metų Lietuvoje išparceliuota apie 660,000 hektarų žemės. Liko dar išparceliuoti 34,000 hektarų. Išparceliuotų žemių anksčiau priklausė įvairiems Lietuvos dvarininkams. Dabar ji dalinama Lietuvos savanoriams, kurie pirmieji liejo kraują už Lietuvos laisvę.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Friday by
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE

Editorial Office:
814 West 33rd St., Chicago — Telephone Calumet 6191

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year $2.00
In Canada and All Foreign Countries per year $3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra Sąvaitinis Laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis. Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, 814 West 33rd Street, Chicago, Illinois.

UŽSISAKYMO KAINA:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškiauti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų —vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos Lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius Demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo politinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvengiant į tautos ateitį—pastangos priaugančiąją Lietuvių kartą —jaunuomenę, išauklėti sveiką, apsviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais—Mes be Vilniaus Nenurimsim.

SMUGIS LENKAMS TAUTŲ SĄJUNGOJ

Pastaruoju laiku lenkams pradeda nesisekti politikoj. Gal todėl, kad jie perdaug pučiasi ir bando pamegdžioti Hitlerį. Neseniai Lenkijos užsienių reikalų ministeris pulk. Beck nustebino Tautų Sąjungą savo pareiškimu, kad jo valdžia daugiau nebepripažįsta jokių ypatingų teisių gyvenančioms Lenkijoj tautinėms grupėms ir neleis pašalinėms įstaigoms, pav. Tautų Sąjungai, buti mažumų globėjais.

Kuomet Lenkijai buvo duota nepriklausomybė, tai ji turėjo pažadėti ir pasirašyti Versalės taikos sutarty, jog neskriaus kitataučių ir suteiks jiems kulturinę autonomiją. Svetimų tautų Lenkijoj gyvennama virš 10 milionų. Be to, kuomet lenkams buvo priskirta ukrainiečių apgyventa Rytų Galicija, tai Varšuva dar sykį turėjo pasižadėti, jog ukrainiečiams bus duota autonomija ir kulturinė laisvė.

Nors šitų, kaip ir daugelio kitų pažadų Lenkija nepildė ir kitataučius skriaudė kiek galėjo, tačiau tie skriaudžiami turėjo bent teisę kreiptis į Tautų Sąjungą ir išdėstyti jai savo skundą. Pav. ukrainiečiai buvo sujudinę Europą atidengdami žiaurų lenkų elgėsį ir politinį terorą. Nekartą ir lietuviai siuntinėjo protestus ir reikalavo žmoniškesnio elgėsio.

Jeigu tokie dalykai buvo pirmiau, kuomet Lenkija jautėsi šiek tiek suvaržyta eVrsalės taikos sutarties, tai kas atsitiks dabar, kuomet ji demonstratyviai pareiškė, jog atsisako nuo visų duotų garantijų? Kitataučiams bus tikras pragaras.

Didžiosios valstybės, į kurias buvo adresuotas šitas Pilsudskio ultimatumas, griežtai pasmerkė lenkus ir išvadino juos sutarčių laužytojais. Anglijos, Prancūzijos, Italijos ir kitų šalių atstovai perspėjo, kad toks Varšuvos pasielgimas yra pavojingas jai pačiai. Lenkų atstovai sėdėjo ir nuleidę nosis klausėsi. Jie nelaukė tokio griežto pasipriešinimo. Tautų Sąjunga, kuri pirmiau nedrįsdavo tarti Lenkijai blogo žodžio, dabar pamatė kas ištikro ji yra. Gaila, kad tas atsitinka tik keturiolika metų po Vilniaus pagrobimo. Bet diskreditavimas lenkų yra tuom pat moralis lietuvių laimėjimas. Tautų Sąjunga pamatė savo akimis ką lietuviai tikrino jau nuo 1920 metų.

KAM DRUMSTI VIENYBĖ?

Nejučiomis, žingsnis po žingsnio pats gyvenimas veda mus prie artimesnio susiburimo. Rimtesnėji tautinės grupės veikėjai vis aiškiau ir aiškiau ima suprasti kaip svarbi yra kooperacija, bendradarbiavimas ir draugiškas susitarimas. Atrodo, jog pradedam naują periodą, kuriame kiekvienas nuoširdus lietuvis atkreips visą savo domę į tai kas mus jungia, stiprina, palaiko ir užmirš tą, kas skiria ir trukdo bendram darbui.

Jeigu norime palaikyti čia lietuviškumą ir apsaugoti save ir kitus nuo pakrikimo ir ištautėjimo, tai turime ne skaldyti, bet mobilizuoti savo jėgas. Bereikalingi ginčiai, vaidai, asmeniški užsipuldinėjimai didžiumoje atsitikimų neigiamai atsiliepia ne tik į musų vardą, bet ir į ateities veikimą.

Yra žmonių, kurie neįstengia atskirti asmeniškų dalykų nuo visuomenės ir tautos. Per sąvaites, mėnesius ir metus tęsiasi bereikalingos polemikos, užgauliojimai savų veikėjų, organizacijų. Del ko? Ar kad pagerinti ką nors? Visai ne. Vien del asmeniškumų ir privatinio keršto. Sena lietuvių patarlė sako: "neapleisk kelio, del takelio". Pritaikius musų aplinkybėms galima tą pareikšti sekančiai — "del mažmožių neardykim tautinės srovės ir nekenkim patys sau". Mes tikimės, jog šitą karčią tiesą pastebės ir tuli "Amerikos Lietuvio" bendradarbiai, kurie dabar be jokios prasmės ir pateisinimo sąvaitė iš sąvaitės kartoja tą pačią keistą pasaką apie Jono, Petro ar Jurgio nuodėmes, kurių gal visai nėra buvę arba jei ir buvo, tai tolimoj praeity. Kokia nauda ir išrokavimas kartoti tą šiandie, kuomet kiti reikalai, daug svarbesni stovi prieš mus?

Tautiniai veikėjai ir jų spauda nepatrauks, bet greičiau atstums visuomenę nuo savęs, jei panašūs ginčiai ir destruktyvės polemikos užsitęs dar ilgiau. Mes turime būti pavyzdys rimtumo ir pasišventimo, nes kitaip demoralizuojantys elementai išeivijoj paims viršų. Ir tai nėra tuščias gąsdinimas, bet labai artima realybė.

Štai kodel iš visų pusių ima kilti balsai, reikalaujanti naujos dvasios, sutartino veikimo ir didesnio nuoširdumo. Mes tikimės, jog didžiumos norai ir pastangos ims viršų ir tautinė srovė visa savo išmintim ir pasišventimu tarnaus Amerikos lietuviams, kaip kad buvo istoriniais Dr. Šliupo laikais.

AUDĖJŲ STREIKAS PASIBAIGĖ

Prez Roosevelt asmeniškai įsimaišius, šeštadieny, rugs. 22 dieną abi pusės nutarė baigti ginčą ir visus nesusipratimus pavesti trečiųjų teismo nuosprendžiui. Tokiu būdu didžiausias Amerikoj audėjų streikas, kuris palietė virš pusės miliono darbininkų, tapo atšauktas ir tur but už kelių dienų viskas pradės eiti normaliai. Šis streikas nors neilgai užsitęsė, tačiau laike kruvinų susirėmimų keliolika buvo užmušta ir šimtai sužeista. Kaikuriose valstijose reikėjo paskelbti karo stovis, panaudoti miliciją ir kariuomenę.

Atrodo, jog darbininkai šį tą laimės. Pirmiausia gal bus sutrumpintos darbo valandos nuo 40 iki 35 į sąvaitę. Toliau, dirbtuvių savininkai turės pripažinti unijas ir su jom skaitytis. Prez. Roosevelt žada įsteigti nuolatinę tarybą iš kelių asmenų, kurie turės rišti visus nesusipratimus ir jų nuosprendis bus privalomas. Tokiu būdu, nauji streikai neteks savo reikšmės.

Apžvalga

TAS, KURS NEGERBIA SAVĘS

Pilietis V. M. Čekanauskas, per "Amerikos Lietuvį" drožė pamokslus tautiškai visuomenei apie visokius būtus ir nebūtus daiktus. Mums atrodo, jog jis peteko ne toj bažnyčioj, nes savo elgesiu ir sapnalogijom jis greičiau tinka prie kairiųjų radi kalų.

Keletą mėnesių atgal jis karštai agitavo už Bagočių ir kie galėdamas puolė musų kandidatą į SLA. prezidentus. Dabar, patardamas tautininkams kas daryti ir ko nedaryti, jis negali iškentėti neagitavęs už savo numylėtinę socialistų grupę, kuri musų susivienijimą tikrai išganysianti. Pilietis V. M. Č-kas štai ką pasako: Aš nė kiek neabejoju, kad socialistų vadovybė bus praktiškesnė, taktingesnė susivienijime negu buvo sandariečių, Gegužio ir Vitaičio..." Kad p. Čekanauskui geriau tinka socialistų komunistų blokas, ir mes neabejojam. Šita kairiųjų grupė ieškojo sau pasekėjų ir jų nemažai rado tarpe silpnaus karakterio ir silpnų smegenų; žmonėse, kurie maitinasi "bliofais" ir patys neįstengia blaiviai protauti. Štai delko ir p. Čekanauskas taip gražiai prilipo prie raudonųjų stiebo.

Niekas jam neužginčija teisės buti ten kur jo širdis trokšta. Amerika — laisvės šalis; gali keliauti iš vienos vetos į kitą. Ir mes nenorim prikišti p. Čekanauskui jo nepastovumą. Mums tik nesmagu matyti, kad jis slepia savo tikrą kailį ir pasirašo kaipo "sandarietis", nors juomi jis nėra ir negali būti. Čia jau yra politiškas "blackmailing", apgaudinėjimas žmonių ir tas yra blogiau negu komunizmas ar socializmas.

KOLIONĖS ČIA NE VIETOJ.

Žmonės, kurie nemoka naudotis protu arba kartais permažai jo turi, tai apgynimui savęs ar savo "principų" griebiasi paprastų, kaimietiškų koliojimosi ir piktažodžiavimų. Panašiai dabar elgiasi tuli laikraščiai, kurie visaip pūtė, žinoma, savo naudai, antrąjį skridimą. Kuomet jiems buvo pastebėta, jog tokiais bliofais jie kenkia ne tik skridimo idejai, bet ir visiem Amerikos lietuviam, tai vietoj rasti kokį nors argumentą patei sinimui savo plačiaburnių, tie laikraščiai pasileido mėtyti purvus ir koliotis, tarytum butų apsivalgę mėlynių ar perdaug sumaišę legalizuotų gėrimų.

Jie užmeta, jog, girdi, mes bandome kenkti ar griauti skridimą. Nieko panašaus. Pereitoj "Sandaros" laidoj buvo priminta, jog neatsakomingų "busterių" ar "blioferių" turėtų pasitraukti iš komiteto, nes savo kvailom sensacijom, užtikrinimais per savo laikraštį, kad viskas kaip ant sviesto ir skridimas įvyks jei ne šiandien, tai rytoj, žymiai suvylė Amerikos lietuvius ir pavertė visus juos melagiais. Lietuva gavusi iš tų "busterių" garantuotus užtikrinimus apie skridimą šiais metais laukė naujo orlaivio ir prisiuntė net kelis tukstančius dolerių. O tuom tarpu, tie pažadų davėjai neturėjo net mažiausio supratimo, kaip ir kada galima prirengti orlaivį. Darius ir Girėnas pakėlė išeivijos vardą, o šitie keli "gizeliai" dabar gerokai tą vardą aptepė.

Taigi noras sudrausti anuos sensacijų skleidėjus, kurie neima atsakomybės už tai ką jie rašo, toli gražu dar nereiškia, jog mes bandom griauti komitetą ar kenkti skridimui. Pačiam komitetui išeitų sveikaton, jei tokie politiški "busteriai", kurie visą skridimą nori tik išnaudoti savo laikraščių naudai paliautų kvailinę visuomenę arba visai pasitrauktų.

DEL KO "KELEIVIS" RUSTAUJA?

So. Bostono "Keleivis" keletą sykių užsipuolė ant rytinių valstijų sandariečių, ypač p. J. Lekio už tai, kad tieji neleidžia socialistams perdaug išnaudoti S. L. A. saviem tikslams. Pasak "Keleivio" musų draugai tenai atliko baisų prasižengimą ir štai kame:

"Socialistai buvo nusivežę į SLA. apskričio pikniką May narde 6 dideles kartas su savo skelbimais ir tris jų prikalė prie paviliono seinos. Sandariečiai tuoj dvi kartas nutraukė. Tada socialistai prikalė likusias tris. Neužilgo buvo nutrauktos ir tos. Iš 6 kartų išliko ant sienos tik viena..."

Aišku, kad čia prasižengta. Socialistai dabar jaučiasi turį teisės apkarstyti savo agitaciniais lapeliais ne tik SLA pikniku, bet ir patį susivienijimo centrą New Yorke. Kas tam priešinasi, beabejo, užsitarnauja bausmės ir išmetimo iš SLA.

Kurkime Savąjį Žydinį

Šiaurės Jungtinių Valstijų lietuviai ir lietuvės, kurkime čionai savo tautybės žydinį, su pagelba aktyvės vietinės politikos. O ypatingai šiais laikais, kuomet viso pasaulio skirtingos žmonių grupės, tautiškai atbunda, ir kuomet tos įvairios tautos trokšta taikos, neliečiamybės ir stengiasi, dauguma iš jų, tarpe savęs sugyvent pilnoj santarmėj ir meilėj, kaipo kulturingi žmonės, kad elgiasi su žmonėmis. Taipgi stengiasi atsiekti savo šaliai ir tautai ramybę ir garantuotą neliečiamybę, tai mes, lietuviai, kaipo tauta, į tą visą procesiją pasyviškai žiurime; o kartais, net su pasididžiavimu dirbame kaip tik atpenč — skirstomės į fregmentines grupeles, o vien tiktai dalei savo skirtingų partijinių pažvalgų arba asmeninių pasididžiavimų. O tas, ištikrųjų, tai žemina mūs pačių vardą akyse kulturingų pasaulio žmonių.

Toks musų žemo laipsnio sąmoningumas, užtiesą, pastato mus vien tiktai į prieangį visa svietinės kulturos arenos, taip, kad daugiau susipratusieji iš mus, iš gėdos svyla veidus, prieš anas tautas, kurios tautiniai vieningos ir poliniai veiklios bei santarmingos.

Čionai matosi aiškus trukumas, daugumai amereikiečių lietuvių, politinės sąmonės ir veikmės, kuri ugdo ir stiprina tuos ypatingus tautos individualus idant tiest savo ranką viens antram, reikalui ėsant.

Pasaulio įvairių tautų atsiektieji valdymosi būdai, tai yra produktai originalių naujenybių, bet ne vien sekimas jau praeity pergyventųjų nuotikių bei įvykių. Tadgi, jeigu tula tauta įgyvendino despotizmą, antra nusisavino komunizmą, o trečioji gi įsteigė fašizmą, delei to, mes neprivalome vien pasiganėdint tomis svetimų valstybių palaimomis ir užsimerkę sekt jų pėdomis, ypatingai siekiant kulturingumo bei savišalpos ir vienybės. Mes išmėginkime, taip sakant, naują būdą — savo palaimai, įgyvendindami tyrą lietuvių tautizmą. O šitam atsiekt yra reikalingi du dalykai — meilė savųjų ir aktyvis politikavimas šioje šalyje.

Savųjų meilė yra reikalinga musų vieningumui, nes vienybej yra galybė, o galybėj yra palaima tiems žmoniems, kurie moka draugingai ir vieningai veikti. Be vienybės kaip tautybėj, taip lygiai ir politikoj, mes visuomet busime visų keturių vėjų blaškomi. Ir politikavimas bus musų tautybės sargu ir asmeniniu apgynėju, nes gudrus politikavimas, ne vien pavieniui piliečiui užtikrina laimingą ateitį, bet ir apširnas tautas bei valstybes pastato ant stiprių kojų. Žodžiu, gudrus politikas daugiau laimi politikuodamas negu vargšas kareivis kad išlošia su kardu.

Šiandien imant pavyzdžiu Vokietiją, Rusiją, Italiją, S. V. A., ar bile kurią kitą šalį, juk ta šalis yra tokia, kokia ją padarė jos įžymesnieji ir gudresnieji politikai. Politikavimas žmonis vienija, apsaugoja, apgina, teikia laimę ir įkunija spėką, kurią nė didžiausios ir stipriausios armijos nenugali. Politikavimas gi, taipgi, pasmerkia, prašalina, paneigia, ištautina ir sutruškina galingiausiuosius sostus. Žodžiu, kurios tautos ar valstybės sugeba gudriai organizuotis naminėj ir tarptautinėj politikoj, ji gi visuomet ir visur išlaimi. Kitais žodžiais, politikaviimas atneša palaimą kaip individualams, taip lygiai ir visai tautai bei valstybei, bet pasyviškumas, ypatingai darbuotės laikais, apmerdi ir galutinai parbloškia visus tuos, kurie apsileidę politinėj veikmėj.

Pradedant nuo mažiausiojo kaimelio ir apsistojant didžiausoje valstijoje, visur aiškiai matome, kad šiandien politika lošia svarbiausiąją rolę ir tai, pirmoje eilėje. O ateityje gi, kuomet tarptautinius kivirčius išriš arbitracijos būdu, tuomet politikavimas turės dar daugiau įtekmingumo, todėl jis bus ir naudingesnis aktyviems piliečiams, bet bus tikraja vergija pasyviems piliečiams.

Imant atydon privestus faktus kaslink naudingumo aktyviai veikt šalies politikoj, lietuviai, kaipo tauta ėsanti tarp svetimųjų, privalote politiškai būti sąmoningi, gudrūs ir vieningi, jeigu manote apie savo geresnę ateitį. Jau dabartės laikais, didesniųjų tautų ir aktyviškesniųjų, politinio sukurio, mes tapsime, jeigu neveiksime, išblokšti į pakelę ir tenai atsiliksime, nedaeisime iki sau pasibriežto tikslo...

Mes privalome atsiminti, kad gamtos esame lygiai apdovanoti tomis pačiomis tiesomis ir privilegijomis kaip kad ir tos didesnės tautos, tik reikia mokėt ir stengtis idant ne taptume nuskriaustais per savo pačių apsileidimą. Taigi, susidomėkime šalies politika ir imkime aktingą veikimą joje sykiu su visais kitais politikieriais, ir jeigu tiktai sugebėsime vieningai bei sąmoningai veikti, tai mus nieks neišblokš iš pasaulio politinės procesijos kelio, kuriuom mes privalome eiti prie aukštesnio laipsnio kulturos ir valstybės Lietuvos platesnių sienų.

—J. Smulkutis.

VILNIAUS UŽGROBIMO GEDULOS DIENA

Amerikos Lietuvių Tautininkų Centro atsišaukimas Amerikos lietuvius.

Spalių 9 dieną sukanka 14 metų nuo užgrobimo musų sostinės Vilniaus.

Kiekvienais metais Amerikos lietuviai renkasi į viešas sueigas pareikšti protestą prieš lenkus, neteisingai užgrobusius Lietuvos žemių trečdalį su musų sostine ir prieš persekiojimą musų brolių Vilniaus krašte. Tą patį mums reikia padaryti šiais metais.

Padarykime tą gedulos dieną didele švente. Rengkime tą šventę įvairiose kolonijose visi kartu, nepaisydami į atskiras grupes, kaip kad praeityje budavo. Šis kilnus darbas turi apeiti ir apeina mus visus lygiai, nepaisant musų pažiurų skirtingumo. Gedulos dienos minėjimas — visos tautos bendras reikalas.

Kova dėl Vilniaus — kova dėl musų tautos čielybės. Kas neturi drąsos kovoti už savo šventas teises, už tėvų palikimą, tas didelis asileidėlis, bailys nevertas jokios pagarbos. Kokia amžina gėda ir musų vaikų prakeiksmas pultų ant musų dabartinės kartos, kaip mes, kaip tėvai, drįstume pažvelgti savo vaikams į akis, jei jiems paklausus, dėl ko Vilnius ne Lietuvos, butube priversti atsakyti, kad mes, tėvai jo atsižadėjom, sutikom su padaryta mums skriauda. Žodžiu — neturėjome noro Vilniaus vaduoti. Ir kaip po to mes, arba musų vaikai galėtume vadintis lietuviais.

Ne jums brangus tautiečiai šitie žodžiai taikomi, kurie nešate ant savo pečių visus tautos darbus, rengdami įvairius tautinius minėjimus ir kulturines pramogas.

Ne jums, kurie renkatės į tas pramogas ir dalyvaujate jose.

Ne jums, kurie antsidėję ant savęs mokesčius, išsipirkę Vilniaus pasus; kurie priklausote Vilniui Vaduoti Sąjungoj ir kitose organizacijose.

Mes žinome, kad be jusų paramos ir simpatijos maža kas butų galima atsiekti ir jums priklauso gilios padėkos žodis.

Kalbame į tas plaičąsias minias, kurios, šventės sulaukus, šalinasi nuo musų, kurios ne tik neparemia šventojo darbo, bet, priešingai, dar norinčius remti stabdo, persekioja, išjuokia musų pasiryžimą.

Atsišaukime į jus, brangūs lietuviai. Stokime į vieną bendrą darbą ir visi vienu balsu užtraukime tą nenuraminančią giesmę unisonu:

Ei, pasauli! Mes be Vilniaus nenurimsim! Ateina diena ir tai visai artima dena, kuomet laisvai atsikvėpti galėsime. Kad nepalikti sugėdintais, eikime visi ir pareiškime savo protestą dėl Vilniaus užgrobimo.

A. B. Strimaitis.
ALT. Centro laikinasis pirm.

GARSINKITĖS "SANDAROJE"

ŠALTOORO Reikmenys
PARSIDUODA
Mažiausiomis Kainomis
MIESTE

Progress Furniture Co.
Krautuvėje

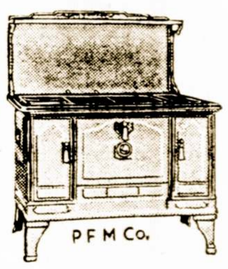

Puikūs naujos mados $40.00 vertės Šildomi Pečiai tik po
$22.50
Alyva kurinti šildomi pečiai tik po
$47.50
$20.00 vertės tvirtūs ŠILDYTUVAI tik po
$12.50

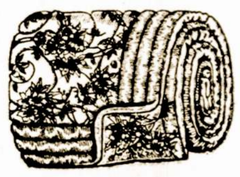

$20.00 vertės Springsiniai MATRASAI po
$9.95
$9.00 vertės Vatiniai MATRASAI
$4.95
$6.50 Maišytų Vilnų dubeltavi BLANKETAI po
$3.45
$3.75 Puikios, pilnos mieros KALDROS po
$1.98

PROGRESS FURNITURE Co
3222-26 So. Halsted St
Vedėjai: J. Kalėdinskas

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

Sveikatos Skyrius

Šį Skyrių Tvarko ir Prižiuri
Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija.

Svečias Namuose

Rašo Dr. G.I. BLOŽIS, dentistas
Chicago, Ill.

Jonas skubinos į darbą su išsiputusiom kišenėm, lyg mažas vaikas-piemenukas obolių prisidėjęs. Pusdienis Jonui kaip matai prabėgo. Per pietus vaikšto po dirbtuvę ir dalina kam cigarus, cigaretus, kam saldainius ir džiaugiasi. Girdi, atvažiavo svečias, kurio laukęs. Viskas puiku: motina sveika, sūnus sveikas.

Baigęs darbą Jonas negaišuoja, nekalba net su draugais. Skubinas namo. Jo draugai juokias; esą, Jonas bijo žmonos, kad nemuštų, dėlto skubinas namo. Jonukas atsako, kad dabar jo jau namie laukia ne du: širdelė ir širdukas ir nei jokiu būdu negalįs jų užmiršti.

Tėvams besidžiaugiant, laikas bėga kaip vanduo. Mažas Jonelis jau buvo šešių sąvaičių.

Vieną gražų šeštadienio popietį, Negalienė, pasiguldžius mažą Jonelį ant lovos, džiaugės, kad mažytis jau galvutę bando pakelti. Tuo tarpu, kur buvęs, nebuvęs, įeina daktaras Nekutis, norėdamas pamatyti Negalių namus ir bendrai visą namuose tvarką.

Negalienė, nesitikėdama gydytojo, labai nustebo, susigėdo ir pradėjo atsiprašinėti, kad nuogą vaiką pasiguldžius ant pagalvės laiko. Daktaras, nedavęs Onytei nei baigti kalbą, pagyrė ją, kad turi gerą tvarką namuose, kad mažam Janeliui duoda gerai pasitamsyti, pažaisti, o tas labai sveika.

Atsirado ir Jonas, kuris pripuolęs prie gydytojo pradėjo siūlyti naminės, kurios pirkęs iš kaimyno Spritako. Bet gydytojas atsisakė priimti Jono "loską" sakydamas, kad jis visai tokio dalyko nevartojąs, o laiko tik vaistams. Vienok Jonas nenusiminė, kad gydytojas nepriėmė jo "vaišių", bet su šypsa ant lūpu kreipės į gydytoją sakydamas:

— Taigi, taigi, daktar, kas bus, kad mano sūnus dar dantų neturi?

Gydytojas pertraukė Jono kalbą garsiu juoku.

— Ištikrųjų — sako Jonas,— sūnus jau šešių savaičių, o dar nei vieno danties neturi; aš maniau, kad jis to laiko jau su manim drauge prie stalo juodą duoną grauš. Reiškia, jūs sąrašai apie maistą, vaistai, vitaminai, kaip tamsta juos vadini, ir Onytės ant porčių deginamasis saulėj nieko negelbėjo.

Čia Onytė užšoko ant savo vyro, kad nepliaukštų ko nereikia ir duotų daktarui dalyką paaiškinti.

Gydytojas lyg biskį pyktelėjo, bet apsišluostes skepetaite veidą pradėjo aiškinti:

— Ponas Negali, nenusimink, jūsų sūnui dar per anksti turėti dantis. Pirmus dantis jis gaus, kuomet bus penkių arba šešių mėnesių. Dabar jo dantukai yra po smagenukais susiformavę ir, kai laikas ateis, išdygs.

Gydytojui paklausus Onytės, kaip sūnų valgydina, ka duoda ir tt., ji atsakė, kad laiko prie krūties, ką gydytojas pagyrė ir liepė duoti į dieną šaukštuką apelsino skysčio, taipgi du šaukštuku pomdamuro skysčio, arba galima pakeisti — vieną dieną duoti šaukštuką apelsino skysčio, o kitą dieną du šaukštuku pomdamuro. Ir kasdien po truputį padaugint taip, kad vaikas, kuomet bus trijų-keturių mėnesių, apelsinų skysčio gautų apie 8 uncijas, pomdamuro 16 uncijų. Taipgi, reikia duoti Cod Liver Oil bent dešimt lašų į dieną ir vėliau vis dauginti kasdieną. Cod Liver Oil galima duoti du kart į dieną — dešimt lašų rytą ir vakarą.

Dabar to vaikučio yra labai svarbus momentas. Netik jo dantys to visko reikalauja, bet ir kaulai, nes dabar jo yra spartus augimas. Apie 5-tą, 6-tą mėnesį jam pradės pieniniai dantukai dygti ir tęsis iki dviejų arba trijų metukų, bet jau ir pastovių pirmų krūminių karūnos jau formuojasi, bet jie neišdygs anksčiau negu vaikas bus penkių, šešių metų.

Atisisveikindamas su Negaliais, dr. Nekutis patarė, kad jie nueitų pas dr. Tauštauską ir gautų visas informacijas apie būsimus vaiko dantis.

CLEVELAND, OHIO

Konferencija Clevelande

Lietuvių išeivijos likimas, šiandien yra gana svarbus klausimas musų tautos reikale. Šis svarbus klausimas jau pradeda pasiekti kožną bevieną savo tautą mylintį lietuvį ir visi pradeda vienas prieš kitą statyti tuos klausimus, kad atsitiks su lietuvių išeivija, labiausiai šioje šalyje.

Mes visi žinome, kad praeity, tarpe lietuvių gyvavo gana gražus ir broliškas draugiškumas; lietuvis lietuvį pažinojo kaipo brolis savo brolį ir kaipo savo geriausį draugą. Pirmiau atvažiavusieji lietuviai priimdavo vėliaus atvažiuojančius lietuvius broliškai. Surasdavo jiems gyvenimui vietą; surasdavo darbus, šelpdavo juos visokiais galimais būdais patol, pakol vėliau atvykusieji pradėdavo gerai gyventi.

Vėliau kalbindavo juos rašytis prie įvairių pašelpinių draugijų, nurodinėdami reikalingumą jiems ten prigulėti, kuo ne visos draugijos tuomet buvo geros ir nebuvo tiek tų visų "nekošer", kaip dabar kad yra.

Bet kas su tuo viskuo atsitiko: kas pagimdė tuos visus nesusipratimus ir vieno prieš kitą neapykantą? Kas išdalino mus ir užvardino visokiais vardais; juk mes visi esame lietuviai, kilę iš vienos lietuvių tautos — visi esame lietuviai, kokiais buvome kiek metų atgal.

Taigi broliai ir seserys lietuviai, ar ne musų pačių yra kaltė; ar ne mes patys tą visą broliškumą suardėm? Vieni pradėjo vadintis bolševikais, kiti socialistais ir tt. ir matome kas atsitiko lietuvių tarpe per pereitą keletą metų. Pasireiškė neapykanta vienų prieš kitus, visos pašelpinės draugijos pradėjo tarp savęs pyktis, politiškuose klubuose nėra pasekmių. Abelnai, viskas suiro lietuvių judėjime, ir tas atneša blogą ispudį svetimtaučių akyse.

Taigi, delto daugelis vidurinės srovės veikėjų permatė reikalą šaukti konferenciją spalių 14 ir 15 dienomis, Clevelande. Kada daugelis išsireikš savo mintis ir duos gerų patarimų, po to gal bus galimybė ką tokio geresnio nuveikti del tautos labo.

Atėjo laikas, kada veikėjam reikia pamesti tas tokias nešvarias politikas, pamesti ypatisku mus ir eiti išvien, dirbti del tautos, dirbti del visų gerovės. Jau pamatėm ką nesataika reiškia ir toliau bus dar daugiau nesmagumų. Taigi, stokim vėl į eiles, sugrąžinkim tą seną brolišką ir draugišką meilę, o iš to bus visiem geresnė nauda.

So. Boston Mass.

Dailės ir Dramos Dr-jos Gabijos Sukaktuviių piknikas gerai pavyko

Piknikas įvyko, kaip buvo skelbta, 2 d. rugsėjo, Voses Pavillion, Maynard, Mass. Iš ryto diena buvo ūkanota ir pikniko gaspadoriui p. S. Naudžiunui su komisija buvo daug rūpesnio padarę. Bet vėliaus, po pietų, diena buvo gražį, už tai ir publikos privažiavo daug iš visų apielinkės miestų ir visi turėjo progą gerai pasilinksminti.

Gabijos vyrų choras sudainavo kelias daineles, o paskui sekė įvairūs sportai. Taipgi ir polkos kontestas — laimėję gavo geras dovanas.

Dabar Gabija užbaigus vasaros sezoną, smarkiai rengiasi prie žiemos veikimo, pradedant su taip vadinamu "Penny sąle", su užkandžiu ir laimėjimais. Vakaras įvyks spalių 5 d., Sandaros svetainėj, 327 E. St., South Bostone.

Vėliaus bus perstatyta operetė — Kaminakrėtis. Į prirengimo komisiją išrinktas veiklus ir senas gabijietis p. P. Apšiega.

—Koresp.

Pittsburgh, Pa.

Iš Sandariečių ir Tautininkų darbuotės.

ALT. Sandaros iniciatyva buvo sušauktas viešas susirinkimas, kas link vidurinės srovės reikalų. Sus. įvyko Šv. Jurgio parapijos svetainėj, rugsėjo 11 d., 8 val. vakare, kuriame dalyvavo gan skaitlingas burys kaip vyrų, taip ir moterų vidurinės srovės darbuotojų — viso 34 asmenys. Susirinkimą atidarė Sandaros kuopų sąryšio pirmininkas P. Marmokas, paaiškindamas tikslą šaukto viešo susirinkimo ir paprašė susirinkusiųjų išrinkti šio vakaro vedėjus. Pirmininku išrinko P. Marmoką, pirm. pagelb. J. Gilių, sekr. J. Virbicką. Kaslink reikalingumo tautininkams vienybės kalbėjo šios ypatos: F. Pikšris, J. L. Senulis, P. Marmokas, J. Gilius, J. Zinkus, F. Radziukinas, F. Maišieijus, J. Lazauskas, J. Kuizinas, V. Slaučauskas, J. Virbickas, kun. X. Žukauskas, iš moterų — K. Bacevičienė, A. Brazauskienė. Visi pareiškė, kad tarpe tautininkų-sandariečių vienybė neatbutinai reikalinga. Nutarta išrinkti pastovų liglaikinį del geresnių pasekmių savo suvienytos darbuotės. Į komitetą įėjo šios ypatos: J. Gilius, J. Zinkus, J. Viirbickas, F. Pikšris, kun. X. Žukauskas, Alb. Brazauskienė ir Pet. Kuizinienė. Sekantį viešą posėdį nutarta laikyt Šv. Jurgio parapijos svetainėj, 4-tą d. spalių, 8 val. vakare. Todėl visos draugijos, kurios tautiškos, gali prisiųsti atstovus del pasitarimo didesniam veikimui vidurinės srovės reikaluose.

Kalbėta ir apie šaukiamą seimą Cleveland, Ohio, vidurinės srovės. Nutarta dalyvauti minėtam seime ir kad atstovus galėtų rinkti visos draugijos, kiekviena savo susirinkime, kurios tik sutinka su minėtu sumanymu. Minėtam posėdy pasireiškė daug gerų sumanymų kaslink reikalingumo tautininkams daugiau vienybės, kad mes dirbdami išvieno daug ką galėtume atsiekti.

Tame sus. prie Sandaros prisirašė šios ypatos: P. Kuizinienė, A. Brazauskienė, K. Laucaitienė, iš vyrų: J. Wentz, Chas Wakman, J. Kuizinas ir daugelis pasižadėjo vėliau prisirašyti. Jei ir toliau bus veikiama su tokiu upu, su pasiryžimu, tai Pittsburghe tautininkai-sandariečiai trumfuos.

Dar žodis Pittsburgho apielinkės tautininkams, kurie pritaria tam sumanymui ir norėtų drauge dalyvauti ir dirbt darbą, arba ir į Clevelandą važiuot, visi prašomi dalyvauti ketvergo vakare, spalio-Oct. 4-tą dieną, 8tą val. Šv. Jurgio parapijos svet., S. S. Ten bus pasitarimai kaip geriausia ir pigiausia bus tą kelonę atlikti.

Pradedant rudeninį sezoną

Vasarai užsibaigus, draugijos pradeda savo veikimą svetainėse. Pirmas toks parengimas, tai Soho ir Butlerio moterų rengiamas maskaradų balius, L. M. D. svetainėj, Rursėjo 29 dieną. Tai yra subatos vakare. Tą naktį bus lakrodžiai bus atsukti vieną valandą atgal, todėl šokėjai gaus val. daugiau pašokti. Balius rengiamas Šv. Jurgio parapijos naudai.

Taip pat SLA. 3-čias apskr. rengia balių lapkričio 9-tą, toj pačioj svetainėj.

Na, o Sandaros kuapų sąrišys savo mitinge, rugs. 18 d., kuriame dar prisirašė 3 nauji sandariečiai, J. Navalinskas, J. Vaisis ir P. Kinkevičia, nutarė rengti Sandaros 20 metų Jubilėjaus vakarienę ir koncertą, nedėlios vakare, 18-tą d. lapkričio, L. M. D. svetainėj. Nutarta pakviesti visas žymiausias muzikales spėkas netik Pittsburghe, bet kviesti ir iš toliau, kaip tai Youngstown ir Clevelando. Taigi Pittsburgho sandariečiai pradeda išsijudinti į rimtą darbą.

Taip pat apkalbėta apie Clevelande šaukiamą vidurinės srosės seimą. Vienbalsiai nutarta dalyvauti tame seime, nes tik vienybėje yra galybė. Pittsburgiečių nuomonė yra, kad mums vidurinei srovei—tautininkams vienybė yra neatbūtinai reikalinga. Delegatais arba atstovais išrinkta šios ypatos: P. Pivarunas, P. Pikšris, F. Radziukinas, J. Virbickas ir O. Zambliauskienė. Taip pat, parapija irgi žada rinkti savo atstovus į tą seimą. Gal atsiras ir daugiau draugijų, kurios siųs savo atstovus. Jei teks sužinot, parašysiu vėliau.

—J. Virbickas.

PAGALIAU, PRILIPO LIEPTO GALĄ.

Visiems lietuviams gerai žinomas avantiuristas Bermontas Avalovas, kuris su savo gaujomis bandė vos gimusią Lietuvos laisvę užgniaužti. Tačiau nepavykus, jis išsidangino Vokietijon ir čia keletą metų niekieno nepastebimas gyveno. Tačiau Vokietijos naciams paėmus valdžią, Bermontas Avalovas, kaip ant mielių išaugo. Jis tuojau pragarsėjo su neva jam skirtu didžiuoju uždaviniu į Rytus. Jis buvo apgyvendintas Lietuvos pasienyje, kaž ką ten veikė, nes buvo labai stipriai saugojamas.

Dabar Bermontas, matyt, įkrito į nacių nemalonę. Iš Vokietijos gauta žinių, kad Bermontas uždarytas nacių koncentracijos stovyklon už... pinigų pasisavinimus. Mat, jam buvusi išduota susidija "išlaisviniti Rusiją nuo bolševikų" 7000 aukso markių. Tuos pinigus Bermontas Avalovas visus pasisavino. Todėl pradžioje jis buvo laikomas Moabite, o dabar uždarytas koncentracijos stovyklon.

Taiip žmogus norėjęs plačiai pragarsėti sutarčių laužymu ir smurtu, dabar prilipo liepto galą ir pats vietoj vogti svetimas žemes, vogė pinigus, ir net visiškai mažomis sumomis.

RADIO

Kaip visada, taip ir praeitos Nedėlios Progress Furniture krautuvės radio programas buvo įdomus ir įspudingas. Progress maišytas trio su savo meliodingais balsais tikrai sužavėjo radio klausytojus. Dainininkė Ona Biežis vykusiai padainavo Laumanskienės komp. "Vakaras". Adv. K. Gugis, kaip visada, taip ir šį kartą pateikė įdomių informacijų. Buvo ir kitų įdomių pranešimų, kuriuos pateikė programo vedėjas.

—Klausytojas.

BENDRADARBIAUKITE "SANDAROJE"

Dabar . . . Gera Žinia

del tų, kurie Vartoja Pečius GAZU ŠILDOMAS

CIRKULIUOJANTIS HEATERIS

už tiktai $1 į mėnesį

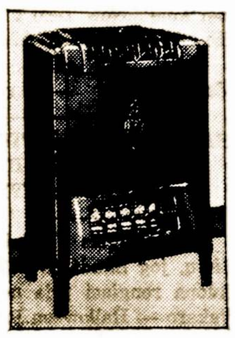

● Jeigu jųs apšildote savo būtą pečiais ir jums nusibodo nešioti purvinas anglis, perkratinėti nešvarius pelenus, mes turime propoziciją, kuri jus suįdomins. Kad jus galėtumet pasidžiaugti daugeliu pagerinimų, kurie jums suteiks švarią, lygią ekonomišką gazo šilumą jusų namuose, mes jums siūlome dabar, gražų, automatiškai cirkuliuojantį heaterį už tiktai $1 įmokėjimo ir $1 į mėnesį. Laike pirmų metų jųs jį paimate randon ant išbandymo.

Šis heateris cirkuliuoja drėgną, sveiką, šiltą orą — ne tik per vieną, bet per daugiau kambarių. Jis harmonizuoja nors ir su puikiausiais rakandais. Jis bus ne tik papuošimu kambary, bet bus patogiau ir švariau. Tai nėra pečius. Bet tai yra savė valdanti APŠILDYMO SISTEMA. Ji aprupinta termostatu su kurio pagalba jųs galite palaikyti kambary

Radikališkai nupigintos ratos — dabar mažiau negu pusė to, kas buvo keletą metų atgal — padarė gazo vartojimą praktišku del kiekvienų namų. Pašaukite gazo kompaniją ŠIANDIEN — WABash 6000.

Gas Heating Division

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

The Peoples Gas Light and Coke Company
Western United Gas and Electric Company

$1.00 - Sandaros Jubilėjinė Dovana - $1.00

Ušsirašančiam laikrašti "Sandarą" ant metų, šis kuponas skaitomas VIENO DOLERIO VERTĖS. Užsirašymo laikas nuo Rugpiučio-August 1-mos dienos iki Lapkričio-November, 1934. " Sandaros" kaina $2.00 metams. Atsiųsk Sandaros Administracijai šį kuponą pridėjęs tik vieną dolerį ir gausi laikrašti "Sandarą" čieliems metams. Šis kuponas geras tik iki Lapkričio 1-mai, 1934 metais.

Vardas-pavardė .....

Numeris ir gatvė .....

Miestas, valstija .....

SANDARA — 814 W. 33rd St., Chicago, Ill.

SANDARIEČIAI!

Atėjo Musų Darbo Valanda

- JUBILĖJINIS - VAJUS -

Šie Trys Mėnesiai - Yra Musų Darbo Mėnesiai!

Pasijudinkime, O Švenčiant Sandaros JubilėJų Mes Turėsim Dvigubai Stipresnę Organizaciją

Visi, Kaip Vienas Prie Darbo!

"SANDARA"

Chicagoje

SVARBUS VISŲ CHICAGOS SANDARIEČIŲ SUSIRIKIMAS

Įvyksta sekantį antradienį, rugsėjo 25 dieną, Sandaros svet.

Visi Chicagos sandariečiai, kuriems tik leidžia aplinkybės ir rupi organizacijos reikalai, prašome dalyvauti šiame bendrame visų sandariečių susirinkime, kuris įvyksta sekantį antradienį, rugs.-Sept. 25 dieną, Sandaros svet., 814 W. 33rd St., 8-tą val. vakare.

Kaip jau pereitame bendrame susirinkime tapo nutarta laikyti bendrus visų Chicagos sandariečių susirinkimus kas antrą savaitę, arba du kart į mėnesį, taigi pirmas toks susirinkimas ir bus antradieny. Šiame sus. bus ir užkandžių bei arbatėlės, kurią pasižadėjo parūpinti p-nia M. Zolpienė. Taipgi bus ir debatai apie "New Deal". Debatuos Dr. A. Zimontas ir A. Brijunas.

Todėl, kas galite, prašome dalyvauti. —Sekretoriatas.

SANDAROS 101 MOTERŲ KP. RENGIASI PRIE HALLOWEEN PARTY

Paslaptingais keliais ateina žinių, jog Sandaros 101 Moterų kuopa rengiasi prie nepaprasto vakaro — Halloween Party. Kur tas vakaras įvyks, mums neteko sužinoti, nes jos, kol kas, tą viską laiko paslaptyje. Kodėl taip yra, mums irgi nesupranta ma. Paprastai, kuomet kas svar besnio buna rengiama, stengiamasi ko plačiausiai išgarsinti. Bet šio vakaro rengėjos to neda ro. Viskas, kas teko sužinoti, tai kad kalbamasis vakaras yra rengiamas vieną savaitę prieš "Halloween" dieną. Tikiu, kad laikui bėgant teks daugiau apie tai patirti ir plačiau pakalbėti.

—Žingeidaujantis.

SUSIPAŽINO SANDAROS PIKNIKE — DABAR APSIVEDA.

Kuomet vasaros laiku sandariečiai turėjo savo pikniką Miliausko darže, p-lė Petricia Masalaskiutė, iš Bridgeporto, susipažino su Feliksu Kamanduilu, iš Blue Island. Pažintis greitai pasikeitė į tikrą romansą ir štai ateinančiam šeštadieny, rugsėjo 29 d., š. m. įvyksta jų vestuvės.

SLA. 6-TO APSK. KONFERENCIJA ŠIAM SEKMADIENY, INDIANA HARBOR, IND.

Susivienijimo kuopų delegatai šiam sekmadieny, rugsėjo 30 dieną turės progos paviešėti svetimos valstijos ribose. Konferencija įvyksta Indiana Harbor, Ind. ir žada būti labai gyva ir įvairi. Vietiniai veikėjai rengiasi svečius pavaišinti. Be to, ir dienotvarkė bus taip plati, kad užinteresuos kiekvieną delegatą.

Todel visi apskričio atstovai privalo atvykti, nes kuo daugiau, tuo pasekmingesnė konferencija. Ji prasidės 1 val. po pietų.

JAUNOJI BIRUTĖ BRIDGEPORTE PRADĖJO SAVO SEZONĄ

Po trumpų vasaros atostogų ši pagarsėjusi jaunimo draugija ėmėsi platesnio darbo. Pereitam penktadieny įvyko pirmoji dainų repeticija, kurion atsilankė visi senieji nariai ir keletas nau jų. Šokių pamokos, kurios, tiesa, nebuvo nutrauktos vasaros laiku, dabar bus labiau praplėstos. Neužilgo pradės veikti ir didesniųjų skyrius, kurian galės stoti tik virš 15 metų berniukai ir mergaitės.

Mes patartumem tėvams prirašyti savo vaikus į bile vieną Jaunosios Birutės skyrių.

ELENA ŠEMAIČIUTĖ IRGI STOJA Į MOTERYSTĖS STONĄ

Pradžioj spalio mėnesio įvyksta šaunios vestuvės gerai žinomos Bridgeporto kolonijoj p-lės Elenos Šemaičiutės ir W. Butkaus. Pašaliniai spėlioja, jog ši pora bus pavyzdinga, nes kaip vienas, taip ir antras yra begalo rimti jaunuoliai ir, galima sakyti, geri lietuviai.

DR. ZIMONTO SUNUS — HILLARY PIRMUTINIS LIETUVIŲ SKAUTŲ ORGANIZATORIUS

Pradėjus tverti savų, lietuviškų skautų būrius, pasirodė stoka atatinkamų instruktorių, kurie galėtų vadovauti šiam darbui.

Tuomet į pagalbą atėjo jaunas Dr. A. Zimonto sūnus Hillary, kuris yra scautmasteriu ir gerai pažįsta skautų judėjimą. Jo prisidėjimas turi didelės reikšmės.

GRAŽIAI PAGERBĖ VISUOMENĖS DARBUOTOJĄ P-NIĄ MARIJONĄ ZOLPIENĘ.

Rugsėjo 9 dieną plačiai žinomų visuomenės darbuotojų pp. Balickų namuose 1802 W. 64-th St. buvo surengta šaunus pokilis poniai M. Zolpienei pagerbti.

Kiekvieno smalsesnio akis galėjo pastebėti p. M. Zolpienės su sijaudinimą, kuomet ji nieko ne žinodama (apie surengtą jai pokilį) pateko į būrį garbingų svečių, į kurį ją atvežė jos vyras važiuodamas pas pp. Balickus "porčių taisyti", o tam tarpinin kavo p. J. Gulbinienė. Tačiau ji greit nusiramino. Bet, kuomet pradedant vakarienę p. Baliickienė pareiškė tikslą, tai p. M. Zolpienės susijaudinimas pasirodė toks gilus, iš kurio ji negreit galėjo atsipeikėt.

Paprašyta kalbėti p. K. Katkevičienė nuoširdžiai ir plačiai apibudino p. M. Zolpienės nuo 14-kos metų vsuomeninį darbą ir jo pasekmes. Pasirodo, kad p. M. Zolpienė Amerikoje gimus ir augus gražiai vartoja lietuvių kalbą ir virš 20 metų nuoširdžiai darbuojasi visose labdarybės ir kultūros srityse. Jos vardas ir darbai plačiai yra žinomi ir Lietuvoje. P-nai Zolpiai auklėja sūnų Algirdą, ir dukterį Dalią, kurie irgi gražiai vartoja savo tėvų kalbą. — Tai yra didelis nuopelnas motinos. Visi svečiai svei kindami linkėjo p. M. Zolpienei daug metų dar darbuotis musų lietuviškuos apleistuos dirvonuos. Dalyvavusių tarpe gerb. rašytojas Arėjas Vitkauskas sveikindamas gerb. Jubilėjatę išreiškė gilią pagarbą ir bendrai gėrėjosi Amerikos moterų darbštumu, kad jos prie visų šeimyninių pareigų (be tarnaičių pagelbos), neapleidžia ir visuomeninio darbo. Gerb. pokilio "kaltininkei" tapo įteikta labai daug gražių raudonų rožių ir šiaip keletas dovanų.

Pagaliau kalbėjo pati p. M. Zolpienė su giliu susijaudinimu, reikšdama dėkingumą už sureng tą jai taip gražų pagerb. vakarą, plačiai pabrėždama savo darbų ateičiai planus, kuriuos reikia tikėtis ji įgyvendins.

Vakaras praėjo neapsakomai jaukioje nuotaikoje ir nepajutom kaip atslinkęs rytas su visoms gyvenimo pareigoms privertė visus apleisti pp. Balickų malonius namus.

Už surengimą šio gražaus pokilio didžiausias kreditas priklauso mūsų nenuilstančiai darbuotojai p. P. Balickienei ir jai pagelbėjusiai p. S. Signatiene.

—Dalyvė

LITHUANIAN YOUTH SOCIETY.

P-nas Vytautas F. Beliajus įteikė man gražų leidinį "Furrow" — "Vaga", atspausdintą lėšomis Jaunų Lietuvių Draugi jos — "Lithuanian Youth Society" — anglų kalba.

Tame leidiny telpa dvidešimts keturi raštai, proza ir eilėmis, ir keletas dailių iliustracijų. Tų raštų tarpe yra keletas paliečian čių lietuvius ir Lietuvą, butent: "On the Origin of Lithuanians", "The Shrine of Shaltupis", "Eina Garsas nuo Rubežiaus", "Research into Ancient Lithuanian History" ir "Popular Art". Kiti rašiniai yra reiškiniais minčių musų jaunuolių įvairiais klausimais.

Reikia pasveikinti tą grupę jaunimo už dedamas pastangas susiburti kulturiškam darbui, ir už jo pastangas skleisti anglų kalba žinias apie lietuvius ir Lietuva. Daug musų jaunimo Amerikoje nevartoja jau lietuvių kalbos, nepaisant to, kad jų tėvai yra atvykę iš Lietuvos, ir yra pasižymėję plačiu veikimu lietuvybės labui. Jeigu tas jaunimas neturės savo draugijos, jis dings lietuvybės idejai. Kad tas gali įvykti, matosi jau ir iš to, kad didžiuma autorių, taip eilių, kaip ir proza rašytų straip snių, tilpusių tame leidiny, vartoja vardus ir pavardes ne savo tėvų, bet išgalvotų — svetim tautiškų. Tas yra apgailėtinas reiškinys, tuo labiau, kad visi autoriai yra moksleiviais, turinčiais literatiškus gabumus. Vien tik toki draugija gali palaikyti jaunimą lietuvystėi.

Priderėtų ir senesnei kartai musų šviesuomenės susidomėti tuo jaunimu ir paremti ideją grupavimo tikslams. Leidimas tokio žurnalo gali suvaidinti svarbią rolę išlaikymui čia gimu sio musų jaunimo lietuviškoje dvasioje.

—Ramus Arimantas.

Paaiškimas

Labai džiaugiuosi susilaukęs tokios prielankios ir šiltos kritikos apie savo muzikos kurinius, kurie buvo patiekti "Margučio" surengtame Lietuvių Simfonijos koncerte pasaulinėj parodoj, ir kurį išpildė Chicago Symphony Orchestra. Sakau — džiaugiuosi ir visiems dėkoju už širdingą priimimą mano pastangų muzikoje. Tačiau negaliu praleisti progos neatitaisęs porą klaidų, kuriomis teikiama man dar neužtarnauto kredito.

"Naujienų" rugp 17 d. laidoje pasakyta: "Jurgis Viktoras yra parašęs šiuos savo veikalus dar prieš tai, kaip Karnavičius paskelbė savo repsodiją"; gi rugp. 21 d. laidoje dar pridėta taip:... "šio koncerto surengimui daugiausiai pastangų padėjo p. Viktoras". Turiu pasakyti, kad šitie pasakymai visai neatitinka tikrenybei. Visi mano orkestruoti ir komponuoti veikalai, kuriuos grojo Chicago Simfonijos Orchestra buvo parinkti ir para šyti specialiai šiam pirmam Lietuvių Simfonjos Koncertui. P-s Vanagaitis parinko daineles, o man pavedė nupinti iš jų vieną gražų lietuvių liaudies melodijų vainiką, ką aš ir padariau su didžiausiu malonumu. Šį koncertą surengė "Margutis" — savo iniciatyva ir savo lėšomis. Tą paskelbė ir radio "ananseris" atidarant koncerto programą.

Dėkoju "Margučiui" ir komp. Vanagaičiui už suteiktą man progą pasireikšti savo kuryba su garsiąja Chicagos Simfonija Pasaulio Parodoje, ir linkiu surengti kuodaugiausiai panašių koncertų. Taigi tariu ačių adv. Antanui Oliui už jo malonų bendradarbiavimą rengiantis prie šio istorinio koncerto.

George Victor.

LAIMINGIEJI DARIAUS-GIRĖNO GERBĖJAI

Birželio 24 d. Okas Parke buvo surengta gegužinė, o rugpiučio 5 d. Lietuvių Šventė Dariaus -Girėno paminklo naudai. Tomis dienomis turėjo būti skirti laimėjimai šios dovanos: Lituanicos modelis; 2 auksiniai laikrodžiai, gintarinis rūkiklis, (cigarett holder), lovos užtiesalas ir abiejų didvyrių-lakūnų paveikslas. Kai kurių daiktų laimėjimų knygutes išpildžius, paminklo komiteto susirinkime š. m. rugs. 11 d. buvo ištraukti laiminigieji numeriai.

Tad šiuo pranešu, kad dovanas laimėjo šie Dariaus-Girėno paminklo rėmėjai: 1) "Lituanicos" modelį — nr. 43, dr. A. Račkus, 2) auksinį 25 dol. vertės laikrodėlį — nr. 40 Walter Masiliunas, 3) auksinį 15 dol. vertės laikrodį — nr. 11, Ch. Krasauskis ir 4) lovos užtiesalą — nr. 37, E. Stravens.

Likusios dovanos bus laimėtos kitu atvėju.

K-to sekr. P. Jurgėla.

KERTINIS AKMUO DARIAUS IR GIRĖNO PAMINKLUI

Sutvarkius galutinai apyskaitas, paminklo komiteto posėdy rugsėjo 11 d., paaiškėjo, kad pelno paminklo fondui davė šie rengimai: 1) gegužinė Oks Parke birž. 24 dieną — $368.52, 2) mas McKinley Parke liepos 17 d. — $110.50 (iš lakūnams skirto Margučio leidinio ir fotografijų); 3) Lietuvių Diena Harlemo aerodrome rugp. 5 d. — $572.70. Iš viso $1051.72.

Fondo kasininkas J. Krotkas pranešė, kad paminklo fonde jau yra $6602.58. Be to, jis pranešė, kad Lietuvių Amerikos Piliečių kliubas (iš Manchester, N. H.) siuntė per ALTASS auką 4 dol. Dariaus-Girėno paminklui ir reikalavo kvito iš fondo. Fondo globėjai tuo reikalu teiravosi ALTASS centre, kuris pareiškė, kad tokios aukos negauta.

Nesusipratimams išvengti, visi Dariaus-Girėno gerbėjai pra šomi aukas siųsti tiesiai Dariaus -Girėno paminklo fondo kasinin kui, kaip jau buvo ne kartą skel bta: Mr. J. Krotkas, Dariaus-Girėnas Memorial Fund, % Metropolitan State Bank, 2201 West Cermak Rd., Chicago, Ill.

Komitetas nutarė statyti 10 tukstančių vertės paminklą nau jausioje ir gražiausioje Chicagos lietuvių kolonijoje — Marquette Parke, kaip Chicagos miesto valdžia dar anksčiau siūlė. Kertinis akmuo bus šį rudenį padėtas. Visų kolonijų lietuviai prašomi padėt galutinai išsigdyti fondą ir greičiau pastatyti didvyriams gražų paminklą jų gyventam mieste. —P. Jurgėla.

ENGLISH "Column"

..... HEAR YE! HEAR YE! .....

The J B J's are starting this year with a great big social dance for all the young gentlemen and fair ladies. Come one, come all and enjoy dancing to good music and meet new friends and see old friends again.

The date is October sixth — that's Saturday night at seven thirty. It's going to be held at Snadara Hall, 814 W. 33rd St., right around the corner off of Halsted. The admission is very small, — only fifteen cents.

If you've been to our parties you woun't want to miss this one, and those who never had a chance to be at our parties must not miss this one or they'll never forgive themselves. Here's hoping every reader of this column will fill up good old Sandara hall Oct. 6, 7:30 P. M.

—Sally.

LIUDNOJE VALANDOJE PAŠAUKITE

PULLMAN 4151 — REPUBLIC 3100

10734 So. Michigan Ave. — 2506 West 63rd St.

J. J. Bagdonas

KUR TAUPUMAS REIKALINGAS, MES PALAIDOJAM

už $95.

DIDIS IšPARDAVIMAS

Drabužių PLOVYKLŲ ir **Kaurų VALYTOJŲ**

Šios 1935 mados Naujasis MAYTAG PLOVYKLĖS po

$59.50

Naujos mados A B C Plovyklės po

$54.50

Naujos THOR plovyklės po

$35.00

Naujos APEX arba BEEVAC plovyklės po

$44.00

Naujos WESTINGHOUSE plovyklės po

$49.50

$35.00, kaip nauji, HOOVER šlavikai po

$18.00

$20.00 kaip nauji EURICA šlavikai po

$12.00

PEOPLES FURNITURE MANUFACTURING COMPANY

Krautuvėse

2536-40 W. 63rd St.
Corner Maplewood Ave.
Hemlock 8400

4179-83 Archer Ave.
Corner Richmond Street
Lafayette 3171
CHICAGO, ILL.

Garsinkitės "SANDAROJE"

PAŽANGA

Laisvos Minties, Mokslo ir Kritikos Mėnesinis Žurnalas

Kaina $1.00 metams
Pusei metų 65 centai
Vienas No. 10 centų

PAŽANGA

3352S. Halsted St. Chicago, Ill.

KNITTING SHOP

Neria plonus ir storus vilnonius svederius del vyrų, moterų, merginų ir vaikų.

Neriam vilnones pančiakas del moterų ir vyrų. Taisom senus svederius.

504 W. 33rd St., Chicago, Ill.

Phone Victory 3486

TEL. CALUMET 3277

J. J. Hartmanavičius

814 West 33rd St.

APDRADŽIA (Inšiurina) namus, biznius, rakandus, stiklus, automobilius ir visokį kitą turtą. Aprupina viską, kas paliečia apdraudą.

PADARO pirkimo, pardavimo, maino ir visokius kitus notarialius raštus.

PATARNAUJA prie pirkimo, pardavimo ir mainymo namų ir kitų nuosavybių.

PRIGELBSTI prie suradimo paskolų ant namų.

Trisdešimts metų patyrimo tuose reikaluose — užtikrina gerą patarnavimą.

GRABORIAI

Phone Lafayette 3572

J. Liulevicius

Graborius ir Balsamuotojas

Patarnauju Chicagoj ir apielinkės miestukuose.

Didelė graži Koplyčia pagrabams dykai.

4092 Archer Avenue, Chicago

Tel Yards 1138

Stanley P. Mažeika

LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.

3319 So. Lituanica Ave.
Buv. Auburn Ave., Chicago.

ADVOKATAI

JOSEPH J GRISH

Lietuvis Advokatas

4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800

Rez. 6515 So. Rockwell St.
Rel. Republic 9723

OLIS ir VASALLE

ADVOKATAI

134 No. La Salle St., Suite 1308.
Chicago, Illinois.

Vakarais tik Subatomis

3252 So. Halsted Street

Tel. Calumet 6945.

LIETUVIAI GYDYTOJAI
(Amerikos Liet. Daktarų Draugijos Nariai)

Tel. Republic 2266—Hemlock 2010

Dr. K. Drangelis
DENTISTAS
2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

Phone Canal 6122

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredoms pagal sutartį.
Rez.: 6628 So. Richmond St.
Tel. Republic 7868.

Dr. P. Z. Zalatoris
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso valandos:
10:30 iki 12 val. rytais
1 iki 3 val. po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 val. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

DR. STRIKOL'IS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Ofisas: 4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel: Boulevard 7820
Namų Tel: Prospect 1930

Phone Victory 2514

Dr. A. J. Zimontas
Seniausias Lietuvis
DENTISTAS
3252 South Halsted Street

Phone Grovehill 1595
Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto; nuo 2 iki 4 p. p. ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave.
CHICAGO, ILL.
Šeštadieny ir Trečiadieny po piet pagal sutarima.

Phone 7942

DR. C. Z. VEZEL'IS
DENTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Valandos nuo 9 iki 8 vakare
Seredoj pagal sutartį.

LIETUVIAI GYDYTOJAI

Dieną ir naktį Telefonas:
Boulevard 5914.

DR. S. NAIKELIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 8:30
Nedėliomis nuo 10 iki 12 dieną
Ofisas ir Rezidencija
3335 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

A. K. Rutkauskas, M. D.
4442 South Western Avenue
Tel. Lafayette 4146

Dr. Karl Nurkat
Gydomos Akių Ligos.
Akiniai pritaikomi atsakančiai.
Valandos nuo 7 iki 8 vakare,
Išskiriant Antradienį ir Sekmadienį.
2201 W. 22nd St.---Cermak Rd.
Telefonas Canal 6122.

Ofiso Tel. Boulevard 5913
Rez. Tel. Victory 2343

Dr. Bertash
756 W. 35th Street
Cor. of 35th and Halsted Sts.
Ofiso valandos nuo 1-3; 6:30 - 8:30
Nedėldieniais pagal sutartį.

Tel. REPUBLIC 0098

DR. A. J. MANIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos:
Nuo 2 iki 5 val. diena
Nuo 7 iki 8 val. vak.
3003 West 59th Street